

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Turkiska vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-09-03

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Turkiska vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnen, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i finsk-ugrisk språkforskning, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörllé, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

I utlåtandet bedöms två program, *Kandidatexamen i turkiska* och *Masterexamen i turkiska språk*. Först diskuteras generella aspekter av verksamheten inom programmen. Därefter kommenteras kort uppfyllandet av varje examensmål enligt Högskoleförordningen. Därvid kommer hänsyn att tas till att examensmålen skiljer sig mellan kandidatnivån och masternivån.

Grundutbildningen har tidigare hetat Turkiska språk, och ämnet planerar att återgå till denna benämning eftersom de facto hela den turkiska språkfamiljen ingår i grundutbildningen. Utbildningen omfattar dels grammatik och textläsning samt språkfärdighetsträning, dels översikter över de turkiska språken och deras typologi, historia och litteratur. Turkiska ingår i Orientalistikprogrammet, Språkvetarprogrammet och Ämneslärarprogrammet (modersmålslärarutbildning). Kursplanerna är under omarbetning för både grund- och avancerad nivå, ett arbete som inleddes 2017 och som har det uttalade syftet att åstadkomma en röd tråd genom hela utbildningen. Från och med hösten 2020 kommer masterprogrammet (Master i språk med inriktning turkiska språk) att erbjudas internationellt, och hösten 2021 räknar man med att starta ett dubbelprogram i samarbete med Johannes Gutenberg Universität i Mainz.

Som många andra moderna språk har även detta ämne studenter med blandad bakgrund: personer med turkisk-kurdisk bakgrund, talare av olika turkiska språk, men också rena nybörjare. Studenterna har varierande syften med sina studier: en mindre grupp har siktat inställt

på forskarutbildning, men flertalet har mer praktiska syften med utbildningen

Av de inlämnade kursrapporterna framgår det att området i likhet med de flesta språkämnen har problem med genomströmningen (det är inte ovanligt att studenter jobbar parallellt med studierna) och med låg svarsfrekvens på utvärderingarna. De svar som har lämnats pekar på att studenterna generellt är nöjda med undervisningen, och det finns bara något enstaka exempel på missnöje med en kurs (Turkiska 2B vt-19).

Vid intervjun uttryckte ämnesrepresentanterna att de upplevde ett bristande stöd från fakulteten för sina utvecklingsplaner. Det föreföll också som om det förelåg viss osäkerhet om struktur och organisation av universitetets verksamhet, gällande målsättningar m.m. Till exempel hade man inte gjort klart för sig att Högskoleförordningens mål för utbildningarna inte är identiska för kandidat- och masterexamen, något som skapar viss förvirring vid läsningen av självvärderingen för master. Det förefaller som om ämnet kan behöva bättre kommunikation med institutions-/fakultetsnivåerna inte minst för den organisatoriska uppbyggnaden. Under de senaste tio åren har förändringar berört anställningar i ämnet. I det nuvarande läget skulle strukturella lösningar och pedagogiska målsättningar som varit framgångsrika i andra språkämnen kunna vara till hjälp för turkiska språkets vidare utveckling vid Uppsala universitet.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för kandidat- och masteramina med korta kommentarer om måluppfyllelse. Numreringen utgår från kandidatexamen; motsvarande mål för masterexamen har inordnats för jämförbarhetens skull.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För kandidatexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området,

fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Bedömning

Kandidatexamen: Självvärderingen beskriver uppbyggnaden av utbildningens innehåll, progressionen och forskningsanknytningen. Flera konstruktiva förslag, både framtida och pågående, lämnas under Utvecklingsområde, och det verkar finnas en god förståelse av vilka behov man behöver jobba vidare med. Vi bedömer att målet uppfylls.

Masterexamen: Självvärderingen beskriver de ingående kurserna, och pekar på att revideringen av programmet ska möjliggöra en ökad specialisering och profilering. Kursen Breddningskurs i turkiska ger ett exempel på ett konkret editionsarbete som slutprov, vilket framstår som ett mycket handfast sätt att försäkra sig om studenternas metodkunskap på detta område. Vi bedömer att målet uppfylls.

Rekommendation

Kandidat- och masterexamen: På båda nivåerna verkar man vara i full gång med förändringar och utvecklingsarbete. En uppföljning av detta arbete om ett par år borde ge tydliga signaler om man når det önskade resultatet. Det kan också vara relevant att jämföra med åtgärder som har varit framgångsrika inom andra ämnen.

Färdighet och förmåga

Mål 2

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information.

Bedömning

Kandidat: Målet uppfylls genom att studenterna arbetar med PM, seminariediskussioner, översättningsuppgifter, inlämningar och muntliga presentationer i tydlig progression.

Master: Detta mål har inte beskrivits i självvärderingen (jfr Sammanfattande utlåtande ovan), och vi saknar därför underlag för att bedöma måluppfyllelsen.

Rekommendation

Kandidat: Se rekommendationen under Mål 1.

Master: –

Mål 3

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete.

Bedömning

Kandidat: Ämnet uppvisar en progression i träningen att identifiera teman och problemställningar. Genom inlämningsuppgifter och hemtentamina övar man på att genomföra uppgifter inom givna tidsramar. Examensarbetet genomförs inte alltid inom tidsramen på grund av att studenten arbetar parallellt med studiet etc. Vi bedömer att målet uppnås i huvudsak, men att man behöver se närmare på tidsaspekten.

Master: Studenter tränar identifiering av forskningsfrågor genom gruppdiskussioner, något man också planerar att införa på kandidatnivå. Att hålla tidsramarna övas genom inlämningsuppgifter. Även här signaleras problem med tidsramarna i fråga om examensarbetet. Vi hade gärna sett att man tydligare uttryckt progressionen i målet i förhållande till kandidatnivån, men bedömer ändå att målet uppnås i huvudsak.

Rekommendation

Kandidat och master: Vi föreslår att ämnet ser på möjligheterna att upprätta individuella tidsplaner för examensarbetena. Detta skulle tydliggöra förväntningarna vad gäller tidsåtgången. Kontrollstationer under arbetets gång, i form av seminarier med i förväg fastställda

moment och/eller i form av gruppdiskussioner med flera studenter, skulle förmodligen också bidra till bättre framdrift. Kandidatutbildningen bör lägga in informationssökning tidigt i studiet.

Mål 4

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper.

Bedömning

Kandidat: Målet uppfylls genom att muntlig och skriftlig framställning tränas fortlöpande och med progression under utbildningen. Avslutningen på träningen utgörs av försvar och opposition på kandidatarbetena. Det förefaller dock som om träningen sker inom den egna studentgruppen, snarare än i ”dialog med olika grupper”. I självvärderingen signaleras också att den heterogena sammansättningen av studentgruppen skapar utmaningar i fråga om att leda diskussioner, och detta kan givetvis förstås som att man agerar i dialog med olika grupper.

Master: Vi finner inte att denna punkt är riktigt belyst i självvärderingen och vi saknar därför underlag för att bedöma måluppfyllelsen

Rekommendation

Kandidat och master: Ämnet efterlyser resurser för att dela upp studenter i olika grupper utifrån deras olika språkfärdigheter. Om de

resurserna finns att tillgå skulle det kunna förbättra träningen på olika sätt. Ämnet bör också överväga möjligheterna att träna studenterna i dialog med det omgivande samhället på lämpligt sätt.

Mål 5

För kandidatexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

För masterexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Bedömning

Kandidat: Studenterna tränas fortlöpande för självständigt arbete, med särskilt fokus på examensarbetet. Det finns möjligheter för studenterna att gå en praktiktermin. Vi bedömer att målet uppfylls.

Master: Studenterna tränas i analys av vetenskapliga artiklar. Det finns möjligheter att delta i ämnets forskningsaktiviteter, t.ex. med pågående utveckling av databaser, och studenterna kan också knytas till Uppsala Language Documentation Group för relevanta typer av projekt. Vi bedömer att målet uppfylls.

Rekommendation

Kandidat: Ämnet föreslår analyser av i vilken utsträckning studenterna har adekvata kunskaper och träning för arbetsmarknaden, via alumndatabas. Såvitt vi förstår finns det en sådan som kan användas för ändamålet.

Master: Ämnet föreslår att stärka utbildningen i forskningsetiska aspekter, inte minst när det gäller fältarbete och intervjumetodik. Detta låter som helt nödvändigt, och tillstyrkes varmt.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete.

Bedömning

Kandidat: Självvärderingen redogör för hur dessa aspekter realiserar inom olika kurser. Forskningsetiska aspekter övas inom alla kurser som innehåller akademiskt skrivande. Vi bedömer att målet uppfylls.

Master: Självvärderingen redogör för hur utbildningen inkluderar analyser av språkpolitik, minoritetsspråkens problematik m.m. Det ser ut för oss som om vetenskapliga och samhälleliga aspekter är integrerade i utbildningen, men vi saknar en överblick över hur etiska aspekter förmedlas.

Rekommendation

—

Mål 7

För kandidatexamen skall studenten visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

För masterexamen skall studenten visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Bedömning

Kandidat: Ämnet tolkar målet som studentens förståelse av språkets plats och roll såväl i det egna livet som i olika turkiskspråkiga områden. Frågor med fokus på etniska/språkliga minoriteter och på författares ansvar och samhällsroll står centralt i några kurser. Vi bedömer att målet uppfylls.

Master: Även på masternivå finns ett fokus på minoritetsspråk och språkpolitik. Man hänvisar också till en ny kurs, Aktuella forskningsområden inom turkisk lingvistik, som en kurs som ska erbjuda möjlighet att diskutera begränsningar i vetenskapliga metoder. Här planeras också genomgång av forskningsetiska aspekter. Vi bedömer att målet uppfylls.

Rekommendation

Kandidat och master: Båda nivåerna tar upp vetenskapskommunikation som ett möjligt utvecklingsområde. Träning i vetenskapsförmedling kan ha många positiva effekter även i fråga om andra mål, och är värt att arbeta vidare med.

Mål 8

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Bedömning

Kandidat: Målet uppfylls genom att man arbetar med förståelse av vetenskaplighet i metodkurser och examensarbetet. Man arbetar med diskussioner kring kunskap vid seminarier, och gör återkoppling på både skriftliga uppgifter och tentamina.

Master: Självvärderingen menar att man övar detta moment framför allt i kursen Aktuella forskningsområden i turkisk lingvistik, men även i typologikursen och läskurs i turkisk lingvistik. Studenterna får återkoppling på sina skriftliga arbeten och tentamina, delvis individuellt. Vi bedömer att målet uppfylls.

Rekommendation

Kandidat och master: För båda nivåerna föreslås gruppdiskussioner kring arbetsprocessen i examensarbetet. Ett verbaliserande av vad man uppnått (och vad man inte uppnått) i en sådan arbetsprocess kan vara en framkomlig väg till förhöjt medvetandegörande om kunskapsluckor och kompetensbehov.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Lärrarresursen består av två professorer på 100 %, två gästforskare samt två doktorander. Av självvärderingen att döma har alla lärare utom en av professorerna dokumenterad högskolepedagogisk utbildning och i förekommande fall handledarutbildning. Vi ser det som angeläget att all undervisande personal genomgår högskolepedagogisk utbildning eller alternativt får sin högskolepedagogiska kompetens evaluerad. Bemanningen ser ut att vara tillräcklig för närvarande, delvis beroende på de gästforskare som finansieras från Turkiet.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

En av områdets lärare deltar i institutionens pedagogiska ledningsgrupp samt i kursplanegruppen. Man arbetar aktivt med kursvärderingar, och visar exempel på hur man beaktar student-synpunkter fortlöpande. Problemet med kursvärderingarna är som för de flesta ämnen att få besvarar dem. De kursrapporter vi har sett pekar på att studenterna i huvudsak är nöjda med utbildningen.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,
- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Internationalisering: Ämnet har gott om internationella utbytesavtal och enligt uppgift det högsta antalet utbytesstudenter inom institutionen. Behovet av utlandsstudier har tillgodosetts i de nya kursplanerna.

Hållbarhetsperspektiv: I självvärderingen lyfter ämnet fram att man utöver turkieturkiska också undervisar i språk som i vissa kontexter utgör minoritetsspråk, och trycker särskilt på studiet av uiguriska som är ett starkt hotat språk. Att även de i akademiska sammanhang "mindre" språken blir föremål för forskning och undervisning är ett viktigt inslag i ett hållbarhetsperspektiv.

Jämställdhetsperspektiv: Demokratifrågor utifrån perspektivet minoritetsspråk behandlas i undervisningen. Könroller diskuteras i textläsning, men ämnet anser sig ha mer att göra på detta område.

Individers och samhällets behov: Utbildningen motsvarar utan tvekan ett samhällsbehov. Man har vid upprepade tillfällen tagit emot personer med turkisk bakgrund för praktik eller auskultation, men saknar en strategi för hur detta ska göras på bästa sätt.

Studentinflytande: Detta tillvaratas via utvärderingar och kursrapporter, samt löpande diskussioner med studenter.

Studentmiljö: Detta förefaller väl tillgodosett i Engelska parken.

Bilaga 1: Underlag till bedömargruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020